METSÄTALOUS

Etenkään perheen nuoria ei enää saa metsätöihin, vaikka he juuri sitä kautta kouliutuisivat metsänomistajiksi. **TOIMINNANJOHTAJA HARRI TASANEN, LOUNAMETSÄN METSÄNHOITOYHDISTYS**

Väsymätön kone muokkaa maan ja istuttaa kuuset tukevasti

Koneistutus yhdistää maanmuokkauksen ja istutuksen. Tukevasti maahan juntattu taimi saa siten vuoden etumatkan ja vesominen jää muutenkin vähäiseksi.

SALO (MT)
Hyvillä kivettömillä mailla koneistutus sujuu kuin tanssi.

Kaivinkoneen istutuspää kouraisee kivennäismaasta mättään taimen kasvualustaksi. Sitten koneen istutusputki iskeytyy maahan ja pudottaa taimen paikalleen. Lopuksi tassut tiivistävät maan tasaiseksi taimen ympärille.

Bussilastillinen metsänomistajia kerääntyy tutkimaan lopputulosta, josta ei juuri moitittavaa löydy. Taimi on suorassa ja tiukasti maassa kiinni. Ollaan Halikossa, Lounametsän metsänhoitoyhdistyksen retkeilyllä.

Kone tekee hyvää jälkeä

Ennen istutuskohdetta metsänomistajat ovat kierrelleet katselemassa vuosien varrella koneella istutettuja kohteita. Tulokset vakuuttavat. Koneistuttamisen yleistyminen ei jää työjäljestä kiinni.

Koneistuttamisen etuihin kuuluu vähäinen vesominen. Kone raapaisee maasta vain mättäälle tarvittavan kuopan.

”Aikaa säästy, kun maa muokataan ja taimet istutetaan samalla kertaa. Perkaustarvekin siirtyy vuodella”, kertoo toiminnanjohtaja **Harri Tasanen** Lounametsän metsänhoitoyhdistyksestä.

Lounametsän 1,5 miljoonan taimen urakasta koneet istuttavat noin kymmenesosan.

”Koneistutus on parhaimmillaan kilpailukykyistä miestyön kanssa, mutta keskimäärin miestyö on vielä 5–10 prosenttia edullisempaa. Toisaalta koneistutus nopeuttaa uudistamisketjua ja antaa taimelle vuoden etumatkan heinää ja vesakkoa vastaan.”

Mies lyö koneen vauhdissa

Koneella istuttaa metsää noin hehtaarin päivässä, kertoo yrittäjä **Rauno Uusitalo**. Hänellä on koneistuttamisesta jo seitsemän vuoden kokemus.

Uusitalon mukaan tunnissa hyvään maahan uppoaa reilusti yli 200 tainta. Työtä hidastavat kivet, kannot ja hakkuutähteet.

Paimion yhteismetsän työmaalle kerääntyneet metsänomistajat kehuvat konetyön jälkeä. Toisaalta osa isännistä kertoo pystyvänsä konetta kovempaan istutustahtiin.

JARMO PALOKALLIO

Rauno Uusitalolla on koneistutuksesta seitsemän vuoden kokemus. Täyteen ladatun istutuskoneen 71 tainta uppoavat maahan 20 minuutissa.

Tasanen ei näe koneistutusta ja miestyötä kilpailijoina toisilleen. Työtä istutustyömailla riittää sekä koneille että metsureille ja metsänomistajille.

”Itse omat metsänsä viljeleviä metsänomistajia on aina vaan vähemmän. Metsänomistajilla on muuta tekemistä. Etenkään perheen nuoria ei enää saa metsätöihin, vaikka he juuri sitä kautta kouliutuisivat metsänomistajiksi.”

Vieraalla teetetty istutus saattaa tuntua äkkiseltään kalliilta. Siksi Tasanen kehottaa metsänomistajia kokeilemaan istutusta itse. Metsänhoitoyhdistyksen työstä lähettämä lasku ei sen jälkeen tuntuisi ehkä yhtä pahalta.

Koneistutus valtaa alaa

Tutkija **Tiina Laine** Metsäntutkimuslaitokselta odottaa, että koneistutus yleistyy vääjäämättä. Yhtiöt ovat jo nyt ottaneet käyttöön sen edut. Yhtiöiden metsissä koneistuksen osuus kieppuu neljänneksessä.

Metsänhoitoyhdistysten työmailla istutuskoneet ovat harvinaisia. Lounametsä on harvoja poikkeuksia.

Laineen mukaan tilanne on ymmärrettävä. Metsäyhtiöt laskevat koneistutuksen hyödyt kokonaisuutena. Ne saavat työnjohdossa säästöä, kun sama yrittäjä huolehtii maanmuokkauksesta, istutuksesta ja taimihuollosta.

”Yksityismailla koneistutus yleistyy vääjäämättä, kun metsänomistajat ja metsurit ikääntyvät. Vanhat metsurit eläköityvät lähivuosina ja nuoria on vaikea saada istutustöihin.”

Kyse on myös laadusta. Kone jaksaa puurtaa väsymättä, taimet tulevat riittävän syvälle ja työn jälki on tasalaatuista.

”Uskon, että myös metsänomistajien asenne koneistutukseen muuttuu, kun he näkevät, miten hyvää jälkeä siitä syntyy”, sanoo Laine.

Yksi merkittävä kustannuksia nostava tekijä on koneiden siirto työmaiden välillä. Yksittäisten kohteiden pinta-alan lisäksi lopputulokseen vaikuttaa, kuinka monta työmaata saadaan keskitettyä lähekkäin samalle seudulle.

JARMO PALOKALLIO

Puurakentaminen etenee Tampereella

Tampere panostaa ekologiseen puurakentamisen. Tavoitteena on puurakentamisen lisäksi edistää alan opetus- ja tutkimustoimintaa.

Suomessa on tähän mennessä rakennettu puukerrostaloihin 753 asuntoa. Tänä vuonna rakennetaan 700 puukerrostaloasuntoa lisää ja ensi vuonna määrän arvioidaan kasvavan noin 1 500 asuntoon.

Puukerrostalojen markkinaosuus on tänä vuonna noin viisi prosenttia koko kerrostalotuotannosta.

”Valtakunnallisen puurakentamisohjelman tavoitteena on markkinaosuuden nostaminen kymmeneen prosenttiin, mikä saavutetaan ensi vuonna”, uskoo puurakentamisohjelman vetäjä **Markku Karjalainen**.

Karjalaisen mukaan lähitulevaisuudessa on lähdössä liikkeelle yli kuusi tuhatta puukerrostaloasuntoa.

Tampere nostaa puun arvostusta kansallisena, kilpailukykyisenä, kestävänä ja luontevana rakennusmateriaalina. Yhteistyössä ovat teknillinen yliopisto, työ- ja elinkeinoministeriö, ammattikorkeakoulu ja Metsäntutkimuslaitos.

JARMO PALOKALLIO

METSÄSTÄ LYHYESTI

Metsää kaadettu luvatta Kannuksessa

Poliisi kertoo, että talven aikana on Kannuksessa Mutkalammen kylällä, Pertunnevan metsäautotien varrella, kaadettu luvatta puita metsäpalstalta. Puut on korjattu metsäkoneella ja puita oli pinottuna noin 30 kuutiota tien varressa.

Poliisi pyytää asiasta jotain tietäviä ottamaan yhteyttä numeroon 02 9541 5883.

Stora Enso osti metsää Ruotsista

Stora Enso on kasvattanut ruotsalaisen metsäyhtiö Bergvik Skogin omistusta 99 miljoonalla eurolla. Kauppa nostaa Stora Enson omistusosuuden yrityksessä 43 prosentista 49 prosenttiin.

Bergvik Skog omistaa noin 2,3 miljoonaa hehtaaria maata Ruotsissa. Yhtiön metsät sijaitsevat lähellä Stora Enson ruotsalaisia tehtaita.

Suomessa Stora Enso on ulkoistanut metsänsä Tornatorille.

Metsämiehille museopalkinto

Suomen Museoliitto on palkinnut Metsämiesten Säätiön juhlamitalilla. Liiton mukaan säätiö on metsäkulttuurin valtakunnallinen mesenaatti. Se jakaa apurahoja vuosittain noin 1,4 miljoonaa euroa.

Suomen metsämuseo Lusto on Metsämiesten Säätiön tärkeä rahoituskohde, mutta säätiön taloudellisesta tuesta ovat päässeet nauttimaan lukuisat muutkin toimijat, kuten tutkijat, kirjantekijät ja tapahtumien järjestäjät.

”Pudotuspeli käynnissä”

JOENSUU (MT)
Perjantai-iltapäivänä Joensuun satamaterminaalissa murskattiin viikon ainoa kasa varaston perukan hakkuutähteitä.

”Tämä on yli vuoden vanhaa tavaraa, joten huomaatte, ettei laatu ole kovin kummoista”, sanoi yhtiönsä jättimurskainta metsähakkeen koulutuspäivään osallistujille esitellyt **Seppo Olenius** Sekera Oy:stä.

Seminaarissa oli iskostettu, että puun kasvatusketjun, korjuun, kuivatuksen ja haketuksen jokainen vaihe vaikuttaa laadukkaaseen lopputulokseen.

Urakoitsijoiden näytös pudotti maanpinnalle: talvi on ollut surkea, eikä nykyinen painoon perustuva hinnoittelusysteemikään kannusta laadun tuottamiseen.

”Vain tammikuussa täällä tehtiin töitä täysillä. Yhdessä kuukaudessa ei vuoden toimeentuloa ansaita. Nyt on pudotuspeli käynnissä. Tänä kesänä haketuksen kuljettajia tippuu pelistä pois”, summasi **Jarmo Aholin** hakeurakkaa tekevästä Sekerasta.

Sen haketus ja murskaaminen perustuvat hakkuutähteiden ja kantojen hyödyntämiseen. Kannoissa riskinä on mullan mukaan tulo.

Kaikki yhdeltä luukulta

Metsäpalvelu Turunen Oy:n yrittäjä **Tuomo Turunen** keskittyy rankahakkeeseen. Hän pyörittää useita osuuskuntapohjaisia lämpölaitoksia maakunnassa, hankkii energiapuumetsiä ja teettää töitä 20 työntekijällä sekä 10 alihankintayrittäjällä. Liikevaihto on kaksi miljoonaa euroa.

”Pyrin ostamaan ensiharvennuksia pystykaupalla. Metsäkaupan tekijä haluaa saada kaiken yhdeltä luukulta, ja samalla me pääsemme hallinnoimaan koko ketjua”, Turunen perusteli.

Hänen menestymisensä saloihin kuuluu, että minimoidaan hakattavien puutavaralajien määrä.

”Varaston sijoittelussa tehdään lopullinen tili. Mieluummin yksi iso kuin kaksi pientä. Sijainti olisi saatava riittävän tuuliselle paikalle tien viereen. Maanomistajat eivät useinkaan vaadi tarpeeksi pistoja metsäpalstoilleen”, Turunen listasi.

Terminaalivarastojen on oltava riittävän suuret, jotta tarvittaessa saadaan vieraskin hakkuri töihin.

Palstakuivatus on erittäin tärkeätä hakkuutähteiden osalta. Vihreät osat on saatava varisemaan pois ennen puun päätymistä varastokasaan.

”Mäntyvoittoiset kasat tahtovat homehtua ja jäätyä kivimäiseksi möykyiksi”, Turunen varoitteli.

Olennaista on muistaa myös aikajärjestys. Hakkuujätekasat alkavat maatua nopeasti, jolloin menetetään jopa 20 prosenttia kuiva-aineesta.

LIISA YLI-KETOLA

MIKKO MAKKONEN

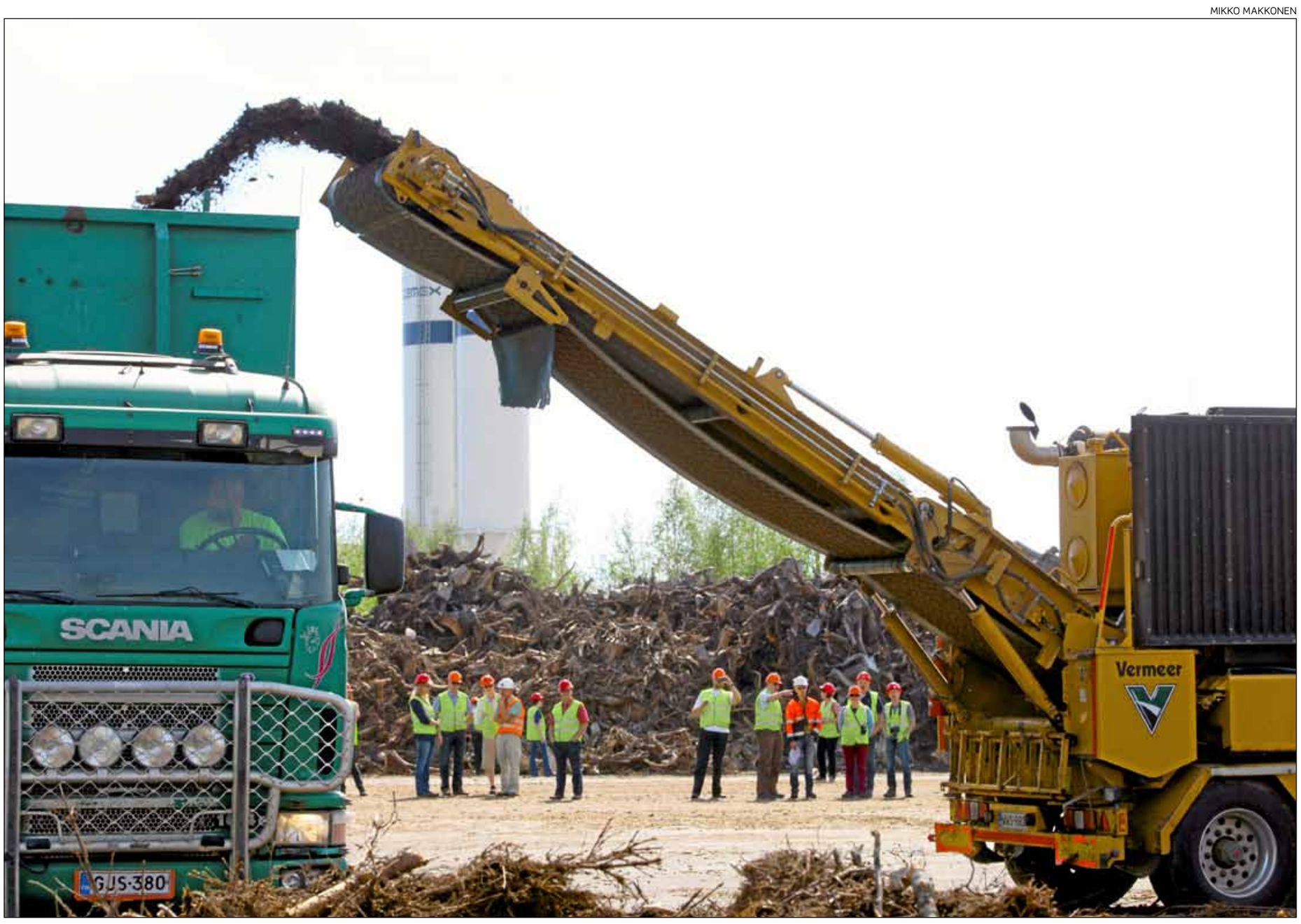

Joensuun satamaterminaalissa esiteltiin murskaajan työskentelyä: parhaimmillaan työt sujuivat rekka tunnissa seitsemänä päivänä viikossa -vauhdilla. Nyt on hiljaista, talvella vain muutama juna lähti satamasta, mutta ei ainuttakaan laivalastia.

UUTISTAUSTA

Hiilensidontamaksu olisi ansa

Tohtori **Veli Pohjonen** arvioi huhtikuun alussa tässä lehdessä perhemetsätilojen hiilinielun suuruutta ja rahallista arvoa. Pohjosen mukaan Suomen pitäisi ajaa sellaista linjaa, että hiilensidonnasta alettaisiin maksaa maanomistajalle korvauksia.

Laskenta ei olisi monimutkaista.

Kun tiedetään, paljonko puuston määrä metsässä on kasvanut, on helppo laskea, mikä osa tästä on hiiltä. Sen hintaa taas voi arvioida päästökaupan avulla.

Hinnat eivät ehkä olisi suuria, mutta kyllä niillä merkitystä olisi. Kuutiossa puuta on 200 kiloa hiiltä. Nykyisellä, huomattavan alhaisella päästökauppahinnalla sen arvo olisi viitisen euroa.

Vaikka Pohjosen ajatukset vaikuttavat lupaavilta, en usko niihin. Tuskin edes korvauksia saava maanomistaja lopulta hyötyisi Pohjosen esittämästä järjestelmästä.

Durban kielsi hiilimaksut

Ensinnäkin, suunta on päinvastainen: Durbanin ilmastokokous käytännössä kielsi maanomistajalle hiilensidonnasta maksettavat korvaukset. Tämä, eikä suinkaan metsäpinta-alan vähenemisestä syntynyt metsäkato, oli kokouksen merkittävin anti Suomelle.

Toiseksi, ei tiedetä, kuka metsät omistaa. Muun muassa Suomen ulkoministeriön tukema kansainvälinen ympäristöliike Rights and Resources Initiative on selvittänyt 23 maan maanomistusoloja. Niissä on kaksi kolmasosaa maailman metsistä.

Maanomistusolojen selvittämiseksi on tehty todella paljon töitä. Silti niitä ei ole saatu kohennettua oikein missään. Tavallisten, metsästä elävien ihmisten oikeuksia ei ole saatu vahvistetuksi.

Hiilensidontamaksujen toivossa suuryhtiöt ovat pyrkineet jopa ryöstämään heidän käyttämänsä maat. Tällaisessa tilanteessa maanomistajalle maksettavia maksuja on turha suunnitella.

Hiilivarastoa ei voisi myydä

Mutta eikö järjestelmä silti voisi toimia meillä? Tuskin. Suomen ei kannata metsänomistajille hiilensidonnasta maksaa, jos se ei saa siitä hyötyä kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa.

Jos taas hyötyä saataisiin, maksut olisivat kansainvälisessä valvonnassa. Kuka hyväksyisi maksujen menemisen Suomen metsänomistajille, jos systeemi ei voisi toimia valtaosassa metsämaita?

Arveluttavinta maksussa on kuitenkin se, mihin metsänomistaja sitoutuisi. Tätäkään kakkua kun ei voi sekä syödä että säästää, vaikka metsäalan puhe usein siltä kuulostaa.

Maksu olisi korvaus hiilivaraston perustamisesta. Entä jos metsänomistaja tulisikin toisiin aatoksiin, ja haluaisi myydä tuon varaston vaikka sahalle.

Se tuskin sopisi hiilensidontamaksun maksaneelle taholle. Todennäköisesti hän edellyttäisi maksujen palauttamista – ja sitä ennenkin valvontaa, että puita todella ei salaa kaadettaisi. Valvontakoneisto ei olisi pieni.

Maksu määräytyisi päästöoikeuden perusteella, jolloin se olisi markkinahinta. Siksi se voisi olla paljonkin suurempi kuin maanomistajan aikoinaan saama maksu. Ostajalla tuskin olisi varaa nostaa puun hintaa vastaavasti.

Pohjosen laskelmien mukaan keskikokoinen, 30 metsähehtaarin perhetila saisi tätä nykyä hiilensitomismaksusta uudenlaista metsätuloa 271 euroa vuodessa. Onko tämä todellakin niin suuri summa, että sen takia kannattaa ulkoistaa itsensä metsätaloudesta loppuelämäkseen?

HANNES MÄNTYRANTA on Suomen Metsäyhdistyksen viestinnän suunnittelija.